

**CONSILIUL
AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE AUDIOVISUAL
COUNCIL OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

DECIZIA nr. 273
din 26 august 2022

Cu privire la monitorizarea serviciului media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”

Prin Decizia nr. 271 din 12 august 2022, președinta Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare CA), Liliana Vițu-Eșanu, a propus monitorizarea buletinului informativ din 13 iulie 2022, ora 19:00, difuzat de serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, privind respectarea prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale.

Prin scrisoarea nr. 703 din 25 august 2022, „Exclusiv Media” SRL a comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *„În discursul său, dl Tănase și-a exprimat opinia și recomandările, în limita dreptului la liberă exprimare, iar discursul lui a fost transmis corect, imparțial și cu bună-credință. Citatul privind justiția doar în lupta cu opoziția a fost destul de exact, dat fiind faptul că dl Tănase a spus următoarele: „Nu avem niciun demnitar actual urmărit penal, anchetat, investigat, în regulă, este vorba de persoane care au fost cândva la guvernare, care au făcut opoziția, au deranjat, au spus, au făcut ceva cumva. Or, dacă vrem să fim atenți la mesaje, pe care le-am primit de la Uniunea Europeană, în parte ce ține de combaterea corupției, asta (combaterea) nu înseamnă a băga la pușcărie cei care sunt oponenți sau cei care nu-ți plac sau care au fost până la tine. Asta înseamnă să investighezi și să asiguri integritatea, onestitatea și corectitudinea proceselor de cheltuire a banilor publice de către Guvern. Nu știi cine din prezenți în studio poate da măcar un exemplu sau un caz actualul membru de Guvern, demnitar de nivel înalt urmărit penal sau investigat”.*

Astfel, nu am scos în evidență doar unicul citat din discursul dlui Tănase (că justiția la comanda guvernării are loc doar în raport cu reprezentanții opoziției). Am prezentat discursul aproape în întregime, nu ne-am limitat de un citat, după cum se afirmă în raport. Și citatul sus-menționat a fost minimizat, până la câteva cuvinte (după cum se vede ușor din cele expuse mai sus)! Mai mult ca atât, discursul dlui Tănase și, respectiv, subiectul de știri cu privire la acesta este unul suplimentar, față de un alt subiect de știri, precedent (din 12 iulie 2022), în care vizita dnei Laura Covesi, procuror DNA din România, a fost reflectată mult mai detaliat și a fost însoțit de citatele din discursul vast al Președintei Maia Sandu privind realizarea justiției și lupta cu corupția în Republica Moldova. În plus, în baza subiectului de știri este pus interviul dlui Tănase acordat furnizorului TVR Moldova (programul Punctul de Azi, din 12.07.22). Programul TVR Moldova nu a fost sancționat și nici supus unei monitorizări.

Pentru examinarea obiectivă și plină vă prezentăm și înregistrarea subiectului de știri din 12 iulie 2022 (<https://drive.google.com/file/d/1Z0asFxFjrr2Udn1AVpafMoebjYNGa713J/view?usp=sharing>)”.

În conformitate cu prevederile art.75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin.(3) lit. a) din CSMA, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea principalului buletin informativ din 13 iulie 2022 difuzat de serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, prin prisma respectării prevederilor art. 13 din CSMA.

Rezultatele monitorizării au atestat că serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ din data de 13 iulie 2022, ora 19:00, o știre bazată pe declarațiile președintelui PCRM, Vladimir Voronin, în programul audiovizual al serviciului media audiovizual de televiziune „N4”.

Conținutul știrii cuprinde, printre mai multe declarații critice la adresa guvernării ale liderului PCRM, Vladimir Voronin, și o opinie potrivit căreia: *„Țara e distrămată, țara e distrusă, oamenii fug din țară, copii nu se nasc, oamenii mor, iar a venit Covid-ul înapoi, e sărăcie, foame, nevoie. Vine iarna, nimeni nu se gândește ce o să fie cu prețul la gaz. Prețul la gaz, după vizita cucoanei în Kiev, s-a majorat peste o săptămână, s-a dublat cu 50%. Deodată au reacționat rușii și „Gazpromul”. Nu se știe ce o să fie”,* comentariile fiind însoțite de imagini de la întrevvedereea președinților Maia Sandu și Volodimir Zelenski, precum și drapelul „Gazprom”.

Astfel, opiniile prezentate de Vladimir Voronin nu au fost însoțite de probe, iar informația cu privire la legătura dintre prețul la gaz și vizita șefei statului la Kiev poate fi calificată drept informare cu rea-credință. Potrivit „Moldova-Gaz”, condițiile contractului de livrare a gazelor, dar și prețul gazelor se modifică în funcție de cotațiile de tip spot pe bursa europeană de gaze, precum și de prețul la produsele petroliere, iar autoritățile Republicii Moldova, inclusiv Președinția, nu pot influența în vreo formă evoluția prețurilor la gaze sau petrol pe piața internațională.

Mai mult, chiar în cadrul programului audiovizual difuzat de serviciul media audiovizual de televiziune „N4”, unde liderul PCRM, Vladimir Voronin, a invocat că vizita președintei Maia Sandu la Kiev ar fi motivul crizei de gaze cu care se confruntă Republica Moldova, moderatorul Gheorghe Gonța a replicat: *„Da' nu are treabă vizita dnei președintă la Kiev, pentru că este vorba de contractul care l-am semnat”,* secvență pe care „NTV Moldova” a ignorat-o și nici nu a oferit clarificări suplimentare pentru a nu admite manipularea opiniei publice. Informația privind formula de formare a prețurilor de achiziție a gazelor naturale este una publică, general accesibilă, respectiv, afirmația liderului PCRM putea fi cu ușurință verificată de jurnaliști. Prin urmare, „NTV Moldova” a acționat contrar bunei-credințe atunci când a ales să facă o știre din afirmațiile unui politician, eschivându-se de la responsabilitatea de a explica beneficiarilor/beneficiarelor de informație anumite aspecte din declarațiile lui Vladimir Voronin. Opinia liderului PCRM are loc în știri, dar atunci când această opinie conține acuzații și/sau afirmații despre fapte care contravin realității, jurnalistul/jurnalista care își exercită meseria cu bună-credință este obligat/obligată să facă lumină în privința aspectelor controversate. În acest caz, când este vorba despre o problemă sensibilă ca cea a prețului la gaze, jurnalistul/jurnalista nu poate pune pe seama unui politician informarea eronată a publicului. Vladimir Voronin are dreptul să spună ceea ce crede într-o emisiune TV, dar jurnalistul/jurnalista care preia această opinie și o transformă în știre va prezenta toate aspectele faptului despre care relatează. Un jurnalist/o jurnalistă de bună-credință nu se va limita să menționeze în mod formal, la sfârșitul știrii, că Președinția a fost contactată de „NTV Moldova” și aceasta a spus că nu oferă niciun comentariu și că fiecare are dreptul la opinie. Mai cu seamă în cazul acestei reacții, redacția urma să apeleze, de exemplu, la un expert/o expertă care să explice cum se formează prețul gazului.

Totodată, în cadrul aceluiași reportaj, Vladimir Voronin afirmă că *„noi am înaintat în jurul la 70-80 de proiecte de lege în acest an de zile. Nu că nu au fost adoptate, votate, dar n-au fost nici în ordinea de zi introduse a Parlamentului... proiectele astea 99% sunt cu menire socială”,* iar în calitate de reacție este citată ofițera de presă a PAS, care se referă însă la situația generală în care se află Republica Moldova, inclusiv la dependența energetică, sărăcie și corupție, războiul din Ucraina etc. Din răspunsul purtătoarei de cuvânt nu este clar dacă aceasta a fost întrebată concret despre cele 70-80 de proiecte de lege la care se referă Vladimir Voronin și la soarta acestora. Prin urmare, elementul trișării din partea „NTV Moldova”, care este parte a informării cu rea-credință, nu poate fi exclus. Vladimir Voronin s-a referit la activitatea Parlamentului și a majorității parlamentare, deci informația conținută în afirmațiile sale trebuia verificată la Parlament.

În cadrul aceluiași buletin informativ a mai fost difuzat un subiect în care sunt relatate comentariile fostului președinte al Curții Constituționale, Alexandru Tănase, cu privire la vizita procurorului-șef al Parchetului european, Laura Codruța Kovesi, la Chișinău, făcute la „TVR Moldova”.

În debutul subiectului, prezentatoarea spune: „Potrivit lui Alexandru Tănase, vizita oficialului european reprezintă un semnal de susținere a Republicii Moldova în contextul obținerii statutului de țară candidat la aderare. În același timp, președintele Curții Constituționale sugerează că Procuratura ar trebui să asigure înfăptuirea justiției, nu să fie folosită în calitate de bătă în lupta cu oponenții politici”. Ulterior, reporterul face următoarea mențiune: „Mai mult, ex-președintele CC, Alexandru Tănase, spune că situația actuală din țară nu poate fi comparată cu cea din România, întrucât în Republica Moldova justiția are loc doar în raport cu reprezentanții opoziției”.

În secvența video preluată de „NTV Moldova” de la serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, Alexandru Tănase spune următoarele: „Aș sugera tuturor să urmărească foarte atent mesajele dnei Kovesi, ele, de fapt, diferă foarte mult de mesajele guvernării de la Chișinău. Dacă guvernarea de la Chișinău este focalizată în principal pe componenta represivă, pe controlul asupra Procuraturii, organelor de forță, Serviciul de Informații și Securitate, CNA și așa mai departe, tocmai Kovesi a vorbit despre schimbarea mentalității. Sunt lucruri absolut distincte. La nivel european, procuror nu înseamnă un călău care execută ordinele guvernării, dar este un magistrat care contribuie la înfăptuirea justiției /.../. În România a existat justiție liberă, cu toate problemele care au existat, inclusiv corupție, multe au fost și acolo, dar magistrații, în mare parte, au fost capabili mereu să ia decizii libere și independente. Statisticile de achitare în România sunt total diferite decât cele din Republica Moldova. Mi-e frică să greșesc, dar în România, în perioada ultimilor ani când era dna Kovesi, până la 60 la sută erau condamnări, iar 40 la sută erau achitări. În Republica Moldova, noi sărim la 98 la sută condamnări, ceea ce înseamnă că magistrații moldoveni fiind speriați, fiind presați de diferite circumstanțe...”.

Astfel, Alexandru Tănase a venit cu precizări și recomandări de ordin general privind acțiunile actualei guvernări în raport cu instituțiile de drept ale Republicii Moldova, dar nu s-a limitat asupra faptului scos în evidență că justiția, la comanda guvernării, are loc doar în raport cu reprezentanții opoziției, după cum au afirmat prezentatoarea și reporterul „NTV Moldova”.

Prin urmare, la realizarea subiectelor menționate, serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova” nu a ținut cont de prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA, potrivit cărora: „În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință”.

Este de menționat că prin Decizia CA nr. 83 din 17 martie 2022, Consiliul Audiovizualului a sancționat „NTV Moldova” cu amendă în mărime de 10 000 de lei pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b), în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (6) lit. d) din Cod.

În cadrul dezbaterilor publice, președinta Consiliului Audiovizualului, Liliana Vițu-Eșanu, a menționat că în scrisoare, furnizorul s-a expus doar pe subiectul despre declarațiile ex-președintelui Curții Constituționale, Alexandru Tănase, cu privire la vizita procurorului-șef al Parchetului european, Laura Codruța Kovesi, la Chișinău, nu și pe marginea subiectului despre Vladimir Voronin, aceasta însemnând fie că furnizorul de servicii media este de acord cu concluziile, fie nu are argumente.

În context, Liliana Vițu-Eșanu a declarat că controlul serviciului media audiovizual de televiziune „NTV Moldova” la capitolul respectării prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale a fost inițiat urmare a unei petiții examinate în ședința anterioară, care viza aspectul dezinformării și pe care CA a respins-o. Astfel, Liliana Vițu-Eșanu a remarcat că scopul primar al acestui control a fost știrea despre Vladimir Voronin, în care se spune în mod nedovedit și neprobat că prețul la gaze ar fi crescut din cauza că Președinta Maia Sandu s-ar fi deplasat la Kiev, totodată, în cadrul buletinului monitorizat a mai fost atestat un element de rea-credință în știrea în care s-a pus accent doar pe declarația ex-președintelui

Curții Constituționale, Alexandru Tănase, că Procuratura este folosită în luptă cu opoziția, când, de fapt, dl Tănase s-a referit la schimbarea de mentalitate pentru care ar fi pleat Laura Codruța Coveși în Republica Moldova.

La rândul său, membrul Consiliului Audiovizualului, Ruslan Mihalevschi, a afirmat că urmare a analizei buletinului de știri din 13 iulie 2022, a atestat că în cadrul unui alt subiect dedicat revoltelor în Sri Lanka au fost difuzate imagini preluate din alte surse (imagini cu protestatari atacând reședința Președinției, interviu cu o protestatară), dar fără indicarea clară a surselor, fapt prevăzut de art. 13 alin. (5) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale.

În contextul celor expuse, Ruslan Mihalevschi a menționat că anterior, Consiliul Audiovizualului a aplicat sancțiuni pentru cazuri similare și a propus completarea proiectului de deciziei cu un punct nou – cu privire la sancționarea furnizorului de servicii media audiovizuale de televiziune „NTV Moldova” cu avertizare publică, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale, conform căroră: *„În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru”*, propunere susținută unanim de membri prezenți la ședință.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, **Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, urmare a autosesizării președintei Consiliului Audiovizualului, Liliana Vițu-Eșanu (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

2. A sancționa cu amendă în mărime de 15 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale PP „Exclusiv Media” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (1) lit. (b) din Codul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (7) lit. f) din Cod (PRO (5) – L. VIȚU-EȘANU, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA; CONTRA – T. CRESTENCO).

3. A sancționa cu avertizare publică furnizorul de servicii media audiovizuale PP „Exclusiv Media” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. (e) din Codul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

4. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, furnizorul de servicii media audiovizuale PP „Exclusiv Media” SRL este obligată să difuzeze textele sancțiunilor în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 15 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit căroră: „În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din Codul

serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit căroră: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru”.

5. Furnizorul de servicii media audiovizuale PP „Exclusiv Media” SRL va prezenta, în termen de 5 zile de la data aducerii la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

6. Furnizorul de servicii media audiovizuale PP „Exclusiv Media” SRL va prezenta dovada achitării amenzii în termen de 30 de zile din momentul publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial.

Datele bancare pentru achitarea amenzii:

Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7

Codul IBAN: MDXXTR G AAA 143111 LLLL 0000

„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157 din 1 august 2013 „Regulamentul cu privire la Transferul de credit” (cod numeric); „LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric).

7. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale, prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile

8. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția control servicii media audiovizuale și Serviciul financiar.

9. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU